

Dňa 21. augusta 2003 sa v rámci 12. medzinárodného zjazdu slavistov v Ľubľane uskutočnilo záverečné plenárne zasadnutie, na ktorom boli zhodnotené výsledky jednotlivých rokovaní. Ako poďakovanie za prácu v komisiách Medzinárodný komitét slavistov niektorým kolektívom i jednotlivcom udelil diplom za vedeckú a organizačnú prácu, ktorá znamenala významný vklad do rozvoja slavistiky. Takýto diplom dostala aj Medzinárodná komisia slovanského folklóru pri MKS pod vedením V. Gašparíkovej. Tento diplom však pokladám za ocenenie i poďakovanie celému tímu sústredenému okolo informačného bulletinu *Slavistická folkloristika* a dvoch akademických ústavov – Ústavu etnológie SAV v Bratislave a Etnologického ústavu ČAV v Brne, no predovšetkým Slovenskému komitétu slavistov v Bratislave.⁴⁴

Dvere k ďalšej spolupráci sme teda otvorili dokorán najmä prácou v rámci Medzinárodnej komisie slovanského folklóru, založením jej orgánu informačného bulletinu s názvom *Slavistická folkloristika*, Bibliografiou za roky 1989-2005 (i na CD v roku 2006) a želáme si, aby v oblasti výskumu slavistickej folkloristiky pokračoval aj naďalej s perspektívnymi odborníkmi.

V tomto našom krátkom vstupe nie je samozrejme možné zhodnotiť celú oblasť slavistickej orientovanej folkloristiky za posledné obdobie. Mnohé sme aj tak naznačili, prípadne uviedli pod čiarou. Prirodzene, že si na úplné zhodnotenie slavistickej folkloristiky pri tejto príležitosti ani nerobíme nárok. Sústredili sme sa preto iba na ľudovú prózu, ktorej sa intenzívne venujeme.

Slavistická problematika v dejinách Katedry etnológie a kultúrnej antropológie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave

HANA HLÔŠKOVÁ – MAGDALÉNA PARÍKOVÁ

V tejto časti sa pokúsime charakterizovať, ako sa slavistický komparatívny aspekt uplatňoval a uplatňuje v pedagogickom, vedeckom a publikačnom zameraní univerzitného pracoviska, ktoré v súčasnosti nesie názov Katedra etnológie a kultúrnej antropológie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského.

⁴⁴ Diplom bol publikovaný v bulletine *Slavistická folkloristika* (1-2, 2003, s. 14). Nebolo to však jediné ocenenie v rámci slavistickej folkloristiky. V roku 1972 bolo ako Najkrajšia kniha roka ocenené v Lipsku kolektívne dielo autorov P. Neda (Lipsko), V. Gašparíkovej (Bratislava), J. Jecha (Praha), H. Kapeluša (Varšava), ktoré vyšlo súčasne v šiestich slovanských jazykoch (po lužickosrbsky, slovensky, česky, poľsky, ukrajinsky, slovinsky) a po nemecky. Kniha vyšla znovu v Prahe v roku 2003 v rôznych jazykových verziách. Ďalšie ocenenie bolo udelené za prácu v oblasti slavistiky na 9. medzinárodnom zjazde slavistov v Kyjeve v roku 1983 a v roku 1985 aj od akadémie vied v Moskva i v Bratislave za pracovnú aktivitu a medzinárodnú spoluprácu so zahraničnými bádateľmi v oblasti výskumu slovanského folklóru.

Príspevok je rozdelený na dve časti: Prvá je venovaná pedagogicko-bádateľskej práci katedry a druhá sa venuje ročenke *Ethnologia Slovaca et Slavica*; ide o periodikum, ktoré vzniklo a vychádza z pôdy katedry. Príspevok vnímame zároveň aj ako dobrú príležitosť pripomenúť si 90. výročie začatia výučby národopisu na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského, pričom sa pokúsime ukázať určité trendy a dobové súvislosti, hoci nie je našou ambíciou uvedené fakty a skutočnosti hodnotiť.

Pri koncipovaní tejto časti sme sledovali aktuálnu paradigmu slavistiky: „Slovenská slavistika prijala koncepciu slavistického bádania, ktorá sa opiera o interdisciplinárny výskum jazyka, literatúry, dejín, kultúry a etnických a konfesijných procesov. Základnou zložkou identity slovenskej slavistiky z hľadiska jej vedeckovýskumného zamerania je preto interdisciplinárny výskum slovensko-slovanských a slovensko-neslovanských vzťahov.“⁴⁵ Dôležitosť slavistickej orientácie slovenskej etnológie imanentne určuje geografická poloha Slovenska, čo priam ponúka „zameranie na výskum príčin spoločných a rozdielnych prvkov slovanských kultúr, otázok zotrvačnosti a dynamickosti tradície, štúdium korelácií medzi kultúrou a ekologickými faktormi, vplyv náboženstiev, politických systémov, migrácií, kolonizácií, procesov akulturácie, integrácie, asimilácie atď. ... rovnako produktívne je pre slovenských etnológov porovnávanie slovanských kultúr pri štúdiu vývoja vlastnej kultúry a jej systémové zaradenie do širšieho kultúrneho areálu.“⁴⁶

K dejinám bratislavského univerzitného národopisného/etnologického pracoviska vyšlo niekoľko sumarizujúcich príspevkov;⁴⁷ ostatný (nateraz) najkomplexnejší korpus je súčasťou monotematického čísla ročenky *Ethnologia Slovaca et Slavica* 34, ktoré vyjde pri príležitosti osláv 90. výročia začatia výučby odboru národopis na bratislavskej univerzite. K problematike koncepčných zmien vo výučbe národopisu/etnológie po roku 1989 vyšli viaceré podnetné príspevky v periodiku *Národopisné informácie/Etnologické rozpravy*.⁴⁸

Národopis (dnes etnológia) ako študijný odbor mohli študenti na Slovensku až do začiatku 90. rokov 20. storočia študovať len na Univerzite Komenského v Bratislave. Rozhodnutím československej vlády v roku 1919 bola založená univerzita pomenovaná po význačnej osobnosti európskych kultúrnych dejín Jánovi Amosovi Komenskom. Národopis patrí k najstarším študijným odborom na Filozofickej fakulte Univerzity Ko-

⁴⁵ Žeňuch, Peter: O špecifikách a identite slavistického výskumu na Slovensku. In *Slavica Slovaca*, 2010, 45, č. 2, s. 99.

⁴⁶ Horváthová, Emília: Slavistika na katedre etnológie. In *Slavistika na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského*. Bratislava: STIMUL, 1993, s. 78.

⁴⁷ Pozri: Michálek, Ján: Národopis na Univerzite Komenského. In *Dejiny etnografie a folkloristiky* (Postavy, diela, inštitúcie). Bratislava: Scriptum, 190, s. 97-101; Podolák, Ján: Jubileum národopisu na Univerzite Komenského v Bratislave. In *Český lid*, 1991, 78, 3, s. 222-226 a Horváthová, Emília: Slavistika na katedre etnológie, c. d., s. 74-87.

⁴⁸ Pozri Droppová, Ľubica: K systému a programu štúdia národopisu na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského. In *Národopisné informácie* 1, 1991, s. 5-15; Droppová, Ľubica: Skúsenosti s aplikáciou nových študijných plánov na Katedre etnológie FF UK v Bratislave. In *Etnologické rozpravy* 2, 1994, s. 66-71 a tiež Chorváthová, Ľubica: Koncepcia výuky etnografie na FiF UK z pohľadu PhDr. Petra Skalníka. In *Národopisné informácie* 1, 1991, s. 15-19.

menského v Bratislave, keď sa v roku 1921 začal prednášať v rámci zemepisu; bratislavská univerzita bola vlastne prvým miestom výučby národopisu vo vtedajšej Československej republike. Na Filozofickej fakulte UK v rokoch 1921–1931 prednášal všeobecný a slovenský národopis prvý riadny profesor národopisu v Československu Karel Chotek (1881–1967). Hneď na začiatku pôsobenia vypracoval a publikoval *Program slovenského národopisného súpisu* a zásluhou jeho pedagogického i vedeckého pôsobenia do praxe vstúpila významná skupina odborne školených slovenských národopiscov (J. Mjartan, A. Polonec, R. Bednárík). K. Chotek začal prednášky v roku 1922 a zameral ich na dve základné oblasti: všeobecný a slovanský národopis.⁴⁹ Počas desiatich rokov pôsobenia na fakulte mali poslucháči možnosť absolvovať zo slovanskej problematiky tieto prednášky:⁵⁰ Úvod do politického národopisu na Balkáne, Úvod do slovanského národopisu, Západní Slovania, Úvod do národopisu so zreteľom k slovanským otázkam, Slovanský národopis, Východní Slovania, Úvod do slovanského národopisu – časť politická. O koncepcii jeho práce v rozvíjaní slavistického zamerania odboru svedčí aj fakt, že pre základ odbornej knižnice získal súkromnú knižnicu L. Niederleho.⁵¹

V tom čase sa uplatňovalo hľadisko, že národopis skúma materiálnu, sociálnu, duchovnú kultúru a ľudové výtvarné umenie. Skúmaním folklóru sa zaoberala špeciálna vedná disciplína, teda folkloristika, ktorej jedna vetva – slovesná folkloristika – ako súčasť filológie sa venovala výskumom slovesného folklóru. Hudobná folkloristika ako odvetvie muzikológie skúmala hudobný folklór.⁵² Po odchode K. Chotka v roku 1932 do Prahy sa národopis ako študijný predmet niekoľko rokov neprednášal a jeho vyučovanie v rámci odboru história pokračovalo až od roku 1936 s príchodom Viléma Pražáka (1899–1976), ktorého „základnou pracovnou metódou sa stal historicko-komparatívny prístup, východiskom bola slovenská ľudová kultúra v širšom západoslovanskom a európskom kontexte.“⁵³

V tridsiatych rokoch na Filozofickej fakulte UK v Bratislave prebiehali prednášky a semináre, ktoré v rámci slavistiky viedol Piotr Grigorievič Bogatyriov (1893–1971). Poukazoval na dôležitosť analýzy funkcií študovaných javov a ich premien. Jeho synchronná analýza sa vníma ako počiatok formovania funkčno-štrukturálnej metódy v národopisnom výskume. Táto metóda i osobnosť P. G. Bogatyriova si získali spolupracovníkov i nasledovníkov aj z iných vedných disciplín. P. G. Bogatyriov, ktorý na FF UK pôsobil do roku 1940, pedagogickou publikačnou činnosťou i prácou v spolku Vedecká syntéza, kde sa združovali mladí, pokrokově orientovaní bádatelia z viacerých vedných disciplín, výrazne ovplyvnil vtedajšiu úroveň výskumu ľudovej kultúry na Slovensku. Po jeho odchode A. Melicherčík, M. Kosová a S. Kovačevičová rozpracovali niektoré tézy funkčno-štrukturálnej metódy v aplikácii na rozličné oblasti ľudovej kultúry.

⁴⁹ Horváthová, Emília: Slavistika na katedre etnológie, c. d., s. 74.

⁵⁰ Prednášky boli zväčša dvojsemestrálne.

⁵¹ Horváthová, Emília: Slavistika na katedre etnológie, c. d., s. 75.

⁵² Podolák, Ján: Jubileum národopisu na Univerzite Komenského v Bratislave. In *Český lid*, 1991, 78, 3, s. 223.

⁵³ Horváthová, Emília: Slavistika na katedre etnológie, c. d., s. 76.

Počas Chotkovho pôsobenia na FF UK slovesný folklór v rámci slovanskej filológie prednášal český profesor Frank Wollman (1888–1969), žiak Jiřího Polívku. Prehľad seminárov a prednášok z okruhu ústnych tradícií v 20. a 30. rokoch 20. storočia na bratislavskej Filozofickej fakulte Univerzity Komenského, resp. Slovenskej univerzity vypovedá o tom, že profesionálna folkloristika na Slovensku sa rodila vo filologickom či skôr literárno-historickom a literárno-teoretickom lone.⁵⁴ F. Wollman pôsobil ako profesor porovnávacích slovanských literatúr a viedol seminár o ústnej tradícii. Na Filozofickej fakulte UK začal pôsobiť v roku 1923 ako docent v odbore porovnávacích dejín slovanských literatúr a tradícií ľudových. Prednášal dejiny slovanských literatúr, ľudovú tvorbu u Slovanov i srbochorvátsku drámu, neskôr aj drámu slovinskú. V letnom semestri školského roka 1926/1927 viedol prednášky na tému Československá ústna (ľudová) slovesnosť a Cvičenia na ľudových (tradičných) textoch i zbieranie tradícií. V školskom roku 1933/1934 viedol seminárne Cvičenie zo slovanských tradícií a literatúr, a čo je z hľadiska folkloristiky dôležité, aj Čítanie a výklad Polívkovho *Súpisu slovenských rozprávok*. Ján Michálek v tejto súvislosti konštatuje, že dielo „nastavilo tiež zrkadlo vtedajšiemu stavu prozaickej tradície na Slovensku, jej životnosti, aktuálnosti práce s ňou, terénnym výskumom počínajúc.“⁵⁵ V zimnom semestri školského roka 1928/1929 v Oddelení pre slovanské tradície a slovanské literatúry F. Wollman viedol seminár s názvom Úvod do ľudovedného štúdia a zbierania ústnej slovesnosti. Z tohto roku sú datované aj prvé zbierky študentských terénnych výskumov ústnej slovesnosti. Iniciátorom a odborným garantom výskumnej akcie, ktorá z hľadiska koncepcie i šírky nemá obdobu vo vtedajšom európskom kontexte, bol práve profesor F. Wollman.⁵⁶ Vykonávali ju študenti a svojimi terénnymi zbermi pokryli všetky regióny Slovenska.⁵⁷

K. Chotek, A. Pražák i F. Wollman pôsobili na bratislavskej univerzite medzi mnohými českými pedagógmi, ktorí stáli pri zrode univerzitného školstva na Slovensku. V prípade národopisu – etnografie i folkloristiky – možno osobitne vyzdvihnúť skutočnosť, že pomoc českej inteligencie bola fundamentálna, hoci ju vo vtedajšom politickom a spoločenskom kontexte sprevádzalo viacero protirečení.⁵⁸ Po odchode F. Wollmana z bratislavskej univerzity organizačné zabezpečenie terénnych výskumov ústnej slovesnosti prevzali M. Kolečányi (vyd. Kosová) a E. Pauliny. Zbe-

⁵⁴ Hlôšková, Hana: Teaching Folkloristics at Universities in Slovakia. In Profantová, Zuzana (Ed.): Traditional Culture as a Part of the Cultural Heritage of Europe. Etnologické štúdie 8. Bratislava: Institute of the Ethnology of Slovak Academy of Sciences. Tomáš Písecký-ARM 333, 2003, s. 45-54.

⁵⁵ Michálek, Ján: Národopis na Univerzite Komenského. In Dejiny etnografie a folkloristiky (Postavy, diela, inštitúcie). Bratislava: Scriptum, 1990, s. 103.

⁵⁶ Simonides, Dorota: Europejski kontekst słowackich opowiadań ludowych. In Hlôšková, Hana. – Zelenková, Anna (Eds.): Slavista Frank Wollman v kontexte literatúry a folklóru. Bratislava – Brno: Ústav etnológie SAV, Slavistická spoločnosť Franka Wollmana v Brne, Česká asociace slavistů, Slavistický ústav Jána Stanislava SAV, 2006, s. 55-67.

⁵⁷ Gašparíková, Viera: Wollmanovská zberateľská akcia v rokoch 1928–1944. In Slavia, 1988, 4, s. 354-364.

⁵⁸ Bystrický, Valerián: Českí zamestnanci na Slovensku v rokoch 1938–1939 In Zelinová, Hana (Zost.): Česi na Slovensku. Martin: Slovenské národné múzeum, 2000, s. 17-32.

ry sa uskutočňovali ešte v rokoch 1941 a 1942. V roku 1947 sa v nich už nepodarilo pokračovať. V. Gašparíková v tejto súvislosti uvádza, že F. Wollman iste okrem cieľov zberateľských rozsiahlym terénnym zberom ústnych tradícií sledoval aj zámer publikačne tieto texty sprístupniť a tiež ich vedecky spracovať a zasadiť slovenský materiál do medzinárodného kontextu.⁵⁹ Prostredníctvom poslucháčov slovanského seminára realizoval F. Wollman svoj plán komplexného výskumu dobového stavu ľudovej prózy.⁶⁰ Výsledky tzv. wollmanovskej zberateľskej akcie boli postupne publikačne sprístupnené v podobe kritického vedeckého vydania textov ľudovej prózy a vedeckých komentárov;⁶¹ komplementárnou súčasťou tohto vydateľského projektu je aj dvojdielny Katalóg slovenskej ľudovej prózy.⁶²

Ako novú etapu v dejinách odboru na fakulte označuje E. Horváthová obdobie od roku 1947, keď na Filozofickej fakulte UK začína pôsobiť R. Bednárík (1903–1975) a A. Melicherčík (1917–1966). R. Bednárík prešiel Chotkovým školením. Z hľadiska folkloristiky možno za významnú označiť aj okolnosť, že na rozdiel od predchádzajúceho obdobia, keď sa problematika folklóru, presnejšie ľudových ústnych tradícií pričleňovala skôr k literatúre a lingvistike, od roku 1947 sa začleňuje do národopisu.

V roku 1969 vznikla samostatná Katedra etnografie a folkloristiky, ktorú založil a do roku 1970 viedol J. Podolák. Osamostatnenie katedry prispelo k rozvoju študijného odboru. Bola vypracovaná koncepcia štúdia, ktorá rešpektovala dohovor o koordinácii štúdia na existujúcich troch katedrách v Československu, v Prahe, Brne a v Bratislave. Katedru potom v rokoch 1970–1990 viedol J. Michálek, v rokoch 1990–1997 Ľ. Droppová, v rokoch 1997–2003 M. Leščák a od roku 2003 katedru vedie M. Botiková. V roku 1993 bola katedra premenovaná na Katedru etnológie a v roku 2003 na Katedru etnológie a kultúrnej antropológie.

V roku 1968 vzniklo na Filozofickej fakulte UK aj vedecké etnologické pracovisko Kabinet etnológie. Jeho zakladateľom a prvým vedúcim bol do roku 1975 J. Podolák, po jeho odvolaní sa vedúcou kabinetu stala E. Horváthová. Po roku 1980 bol kabinet ako Oddelenie vedeckého výskumu pričlenený ku Katedre etnografie a folkloristiky Filozofickej fakulty UK.

Počas päťročného jedno či dvojodborového štúdia národopisu boli až do roku 1989 integrálnou súčasťou študijného plánu špeciálne predmety, napríklad: Základy slavistiky, Folklór slovanských národov. Vo všetkých kurzoch sa v podstate viac či menej zohľadňoval slavistický aspekt. Spoločensko-politické zmeny po novembri 1989

⁵⁹ Gašparíková, Viera: Wollmanovská zberateľská akcia v rokoch 1928–1944, c. d., 356.

⁶⁰ Výsledkom je archív 120 zbierok, ktoré zozbieralo 64 zberateľov a v dnešnom stave by mali obsahovať vyše 2200 textov ľudovej prózy a pomerne veľké množstvo piesní (o tom pozri Lunterová, Gabriela: Stav folkloristického archívu v Národopisnom ústave SAV. In Hlôšková, Hana – Krekovičová, Eva (Eds.): Folklorne žánre – archívy – katalógy. Bratislava: Národopisný ústav SAV, 1991, s. 149). Archív je dnes ako samostatný korpus súčasťou Textového archívu Ústavu etnológie SAV.

⁶¹ Gašparíková, Viera (Ed): Slovenské ľudové rozprávky I.-III. Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV, 1993, 2001, 2004.

⁶² Gašparíková, Viera: Katalóg slovenskej ľudovej prózy I. a II. (pripravené k XI. Medzinárodnému zjazdu slavistov v Bratislave 1993). Bratislava: Národopisný ústav SAV, 1991, 1992.

sa odrazili aj v učebných plánoch dovtedy jedinej národopisnej/etnologickej katedry na Slovensku. K tejto otázke prebehla aj diskusia na stránkach odbornej tlače (pozri Národopisné informácie 1991/1). Keď v septembri roku 1990 prebiehal konkurz na obsadenie miesta vedúceho Katedry etnológie a folkloristiky na Filozofickej fakulte UK v Bratislave, medzi prihlásenými bol aj Peter Skalník, ktorý v rokoch 1969–1976⁶³ ešte pred odchodom do emigrácie pôsobil na katedre. V rámci konkurzného konania predložil návrh koncepcie, ktorá sa v mnohom odlišovala od predchádzajúcej koncepcie.⁶⁴ V zásade išlo o „otvorenie“ štúdia tematicky, metodologicky, personálne. Vo výpočte prednášok, seminárov a cvičení figuruje na piatom mieste Antropológia a etnológia Európy s dôrazom na Slovanov a stredoeurópsky priestor popri predmete Folklor Slovenska a Slovanov.⁶⁵ Koncepcie sa rozvíjali v dobovej situácii jednotného Československa, keď sa uvažovalo o istej „špecializácii“ sesterských katedrií na pražskej KU, kde dominoval všeobecný národopis. Na brnenskej Masarykovej univerzite dominovala orientácia na východnú a juhovýchodnú Európu a na bratislavskej katedre Univerzity Komenského dominovala slovanská problematika. V roku 1994 Ľ. Droppová sumarizovala skúsenosti z aplikácie nových študijných plánov a to i v kontexte novej štátoprávnej situácie po vzniku Slovenskej republiky v roku 1993 a poukázala aj na viaceré limity, napr. na neznalosť cudzích jazykov (vrátane slovanských) medzi vtedajšími prijímanými študentmi.⁶⁶ V súčasnosti môžeme konštatovať, že tu sa situácia podstatne zmenila: študenti zväčša už na dobrej úrovni ovládajú neslovansky cudzí jazyk, slovanský sa učia na fakulte ako ďalší jazyk, no prakticky je problém očakávať, že budú môcť pracovať s odbornou literatúrou (napr. v poľštine).

Systémové a koncepčné zaradenie komparatistickej problematiky, predovšetkým slavisticky orientovaných poznatkov je zjavné a kontinuálne sa rozvíja v študijných programoch odboru na Filozofickej fakulte UK; na bakalárskom stupni štúdia sú kurzy ako Etnológia Európy či Európsky folklor a folkloristika so zastúpením slovanskej problematiky, v magisterskom programe je napríklad špeciálny kurz s názvom Kultúra Slovanov.

Vo vedeckovýskumnej práci jednotlivých pedagógov a vedeckovýskumných pracovníkov je slavistické/komparatistické zameranie viac limitované dobovými okolnosťami a je aj personálne špecifické. Na doslova likvidačný charakter pod vplyvom dobovej ideológie v 50. rokoch 20. storočia napríklad poukazuje E. Horváthová;⁶⁷ a zaiste sa tento stav nemohol neodraziť vo výskumnej i publikačnej činnosti. Na druhej strane politický odmäk na konci 60. rokov 20. storočia však do istej miery umožnil uvažovať i zrealizovať projekt širšie komparatisticky, predovšetkým však slavisticky zameraného periodického zborníka Ethnologia Slavica.

⁶³ Pozri o tom <http://ksv.upce.cz/PetrSkalnik.php?sekce=4>

⁶⁴ Chorváthová, Ľubica: Koncepcia výuky etnografie na FiF UK z pohľadu PhDr. Petra Skalníka, c. d., s. 15–19.

⁶⁵ Tamže, s. 17–18.

⁶⁶ Droppová, Ľubica: Skúsenosti s aplikáciou nových študijných plánov na Katedre etnológie FF UK v Bratislave, c. d., s. 66–71

⁶⁷ Horváthová, Emília: Slavistika na katedre etnológie, c. d., s. 74–87.

V počiatočnom období publikoval komparatívne slavisticky zamerané práce predovšetkým V. Pražák, ktorý sa vo viacerých príspevkoch venoval napr. textíliám chorvátskych kolonistov na slovenskom Podunajsku. Výnimočná je však jeho práca *Slovenské ľudové výšivky* (Bratislava 1935), kde ich genézu a vývin charakterizoval v širšom európskom kontexte. Výraznú slavistickú orientáciu uplatnil v medzivojnovom období vo viacerých prácach P. G. Bogatyriov pri štúdiu poverových praktík, obradov a ľudového divadla.⁶⁸

Celých dvadsať rokov od konca 40. rokov 20. storočia po politicko-ekonomickej spoločenskej zmene E. Horváthová charakterizuje z hľadiska národopisnej slavistiky ako útlmové, pričom sa „slavistické výskumy obmedzovali na slovensko-české vzťahy v rôznych oblastiach kultúry.“⁶⁹ Hoci existovali výrazné obmedzenia možností terénnych výskumov v zahraničí alebo obmedzenia účasti na vedeckých podujatiach, predsa však v rámci slovanských krajín (patriacich do tzv. východného bloku) fungovala výmena časopisov a publikácií, čo sa nakoniec odrazilo v bohatej recenznej činnosti členov katedry.

Komparatistický a širší areálový aspekt sa prejavuje v podstate v celom vedeckom diele Jána Komorovského, ktorý sa v roku 1969 po návrate na fakultu stal prvým interným pracovníkom Kabinetu etnológie Filozofickej fakulty UK. Už prácou *Kráľ Matej Korvín v ľudovej prozaickej slovesnosti* (Bratislava 1957) vlastne položil základy historicko-porovnávacieho štúdia vo folkloristike na Slovensku.⁷⁰ Z obdobia jeho pôsobenia v kabinete možno považovať za najvýznamnejšiu publikáciu *Tradičná svadba u Slovanov* (Bratislava 1976), ktorú E. Horváthová hodnotí ako „analytickú sémanticko-štruktúrnú syntézu, ktorá sa zaradila medzi základné diela slovenského národopisu.“⁷¹ Početné autorove štúdie k problematike obradov, mytológie, literárneho folklorizmu, teoretických konceptov „charakterizuje precízna, účelová komparatistika, s akcentom na sémantiku zo synchrónneho a diachrónneho pohľadu.“⁷² I po druhom nedobrovoľnom odchode J. Komorovského z akademického prostredia v polovici 70. rokov ďalej publikuje odborné práce, preklady, komentované zbierky mytologických naratívov so širších medzikultúrnym pohľadom.⁷³ Konečne, po rehabilitácii a návrate na fakultu po roku 1989 stojí J. Komorovský pri konštituovaní odboru religionistika a to práve v lone katedry etnológie.⁷⁴

⁶⁸ Beneš, Bohuslav: Bibliografie prací P. G. Bogatyriova 1916–1967. Brno: Universita J. E. Purkyně - Filozofická fakulta, 1968.

⁶⁹ Horváthová, Emília: Slavistika na katedre etnológie, c. d., s. 79.

⁷⁰ Leščák, Milan: K životnému jubileu prof. dr. Jána Komorovského, DrSc. In Slovenský národopis, 1994, 42, s. 219-222.

⁷¹ Horváthová, Emília: Slavistika na katedre etnológie, c. d., s. 81.

⁷² Horváthová, Emília: Slavistika na katedre etnológie, c. d., s. 81.

⁷³ Kováč, Milan – Podolinská, Tatiana: Prof. PhDr. Ján Komorovský, CSc. – 80 rokov pozoruhodného života vedca, učiteľa a prekladateľa (2. 6. 1924). In Slovenský národopis, 2004, 52, s. 195-200.

⁷⁴ Od roku 2003 sa religionistika vyučuje na samostatnej Katedre porovnávacej religionistiky Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave.

Okrem základných a hojne citovaných prác J. Komorovského je však potrebné spomenúť aj slovenský preklad *Spisov P. J. Šafárika* z roku 1995, ktorých 4. zväzok editoval J. Michálek, opatriac dielo *Doslovom* v podobe odbornej štúdie.⁷⁵

Nuž a výrazným osobnostiam slavistiky v kontexte dejín folkloristiky na Slovensku sa venujú zborníky, ktoré vznikli v celkom symbolickej česko-slovenskej spolupráci editoriek Anny Zelenkovej a Hany Hlôškovej a ich materských inštitúcií. Zborníky sú venované osobnosti a dielu F. Wollmana⁷⁶ a J. Polívku.⁷⁷ V súčasnosti sa pripravuje kolektívna monografia venovaná osobnosti a dielu Jiřího Horáka. V roku 2010 vyšla aj publikácia o letákových tlačiarňach/jarmočných piesňach.⁷⁸ Autorky uplatnili v štúdiách komparatistický prístup; publikácia je preto výborným východiskom na jeho prehĺbenie v slavistickom i širšom európskom kontexte.

Medzinárodné publikačné orgány z oblasti etnológie a folkloristiky zohrávali v slavistickom kontexte európskych humanitných vied významnú úlohu. Popri osobných kontaktoch bádateľov na medzinárodných kongresoch, zjazdoch a sympóziách predstavovalo vydávanie monotematických publikácií a časopisov fórum, ktoré poskytovalo priestor na výmenu názorov a podporovalo publicitu najnovších výsledkov výskumu. V tejto súvislosti sa už k dávnejšie existujúcim odborným publikáciám a zborníkom v roku 1969 zaradil medzinárodný zborník slavistov *Ethnologia Slovaca et Slavica*.⁷⁹

Cieľom zostavovateľov zborníka je vytvoriť, či skôr obnoviť publikovanie slavisticky zameraných štúdií. Toto vedecké periodikum preto vytvorilo priestor na prezentáciu výsledkov slavisticky orientovaných etnologických výskumov, ktoré sprístupňuje aj neslovanskému svetu tým, že príspevky sa v zborníku publikujú vo viacerých neslovanských jazykoch (francúzskom, nemeckom a anglickom). Od konca 70. rokov 20. storočia sa však upustilo od publikovania vedeckých štúdií v tomto zborníku vo francúzskom jazyku. Slovanské jazyky sa používajú predovšetkým v resumé štúdií. Od prvých ročníkov sa uplatňuje úzus, že autori volia jazyk krajiny, v ktorej pôsobia. Týmto spôsobom sa redakcia usiluje zachovať „slovanskosť“ zborníka a prezentovať slovanské teritórium, ktorého sa predmet štúdie dotýka.

Pri zrode idey vydávania prvých čísel stál vedecký odkaz Pavla Jozefa Šafárika,⁸⁰ ktorý kládol akcent na komplexné štúdium Slovanov z pohľadu archeológie, jazykovedy, etnografie s folkloristikou a etnickej demografie. Jeho odkaz našiel kontinuitu vo vedeckej produkcii L. Niederleho a neskôr aj K. Mozsyňského. Najmä prístup nestora

⁷⁵ Slovanský národopis. Spisy Pavla Jozefa Šafárika 4, Košice: Orients, 1995.

⁷⁶ Hlôšková, Hana. – Zelenková, Anna (Eds.): Slavista Frank Wollman v kontexte literatúry a folklóru. Bratislava – Brno: Ústav etnológie SAV, Slavistická spoločnosť Franka Wollmana v Brne, Česká asociace slavistů, Slavistický ústav Jána Stanislava SAV, 2006.

⁷⁷ Hlôšková, Hana – Zelenková, Anna (Eds.): Slavista Jiří Polívka v kontexte literatúry a folklóru. Bratislava – Brno: Katedra etnológie a kultúrnej antropológie FF UK, Slavistický ústav Jána Stanislava SAV, Česká asociace slavistů, Ústav etnológie SAV, Slavistická spoločnosť Franka Wollmana v Brne, 2008.

⁷⁸ Droppová, Ľubica – Krekovičová, Eva: Počúvajte panny, aj vy mládenci... Letákové piesne zo slovenských tlačiarň. Bratislava: Eterna Press – Ústav etnológie SAV, 2010.

⁷⁹ Do roku 1991 vychádzajúci pod názvom *Ethnologia Slavica*.

⁸⁰ Podolák, Ján: Preface – Vorwort – Préface. In *Ethnologia Slavica* I., 1970, s. 7-15.

poľskej slavistiky K. Mozyńského k štúdiu Slovanov posunul nielen metodologické prístupy riešenia, ale otvoril predmet výskumu Slovanov od sledovania vzájomných kontaktov „medzislovanských“ k vzťahu k neslovanským etnikám v Európe.⁸¹

V prvých ročníkoch zborníka z pohľadu viacerých vedných disciplín (najmä archeológie, jazykovedy, etnografie a folkloristiky) rezonovali najmä otázky o praveľosti a etnogenéze Slovanov.⁸² V kontexte podmienenosti prírodných a geografických daností jednotlivých území po trvalom usadení sa Slovanov sa vo viacerých príspevkoch reflektoval aj vplyv prvých politických útvarov na vývin Slovanov, ich kultúry a spôsobu života. V publikovanom *Indexe Ethnologia Slavica*⁸³ tento okruh problémov dokumentujú štúdie venované významným mocenským a kultúrnym teritóriám ako Veľká Morava, Český štát, Poľský štát, Srbské kráľovstvo či Bulharská ríša.

Napriek nie veľmi žiľlivej atmosfére otvárať otázky vzťahu religiozity a kultúry či spôsobu života na celom teritórii osídlenom Slovanmi, predsa však možno nájsť príspevky venované christianizácii slovanského teritória, ktorá, pravda, predstavovala významný medzník vo vývine tohto územia.

Hoci posledné takmer štyri decéniá v zborníku dominovala najmä problematika materiálnej kultúry (agrárna kultúra, transport a doprava, staviteľstvo, odev) zastúpené sú aj materiállové štúdie so zameraním na otázky obyčajovej kultúry, rodinných a výročných obyčají, rodiny, pričom práve v týchto témach nebolo možné obísť relácie konfesionalnej príslušnosti, veď práve konfesionalna príslušnosť sa napokon výrazne podieľala na formovaní a životnosti prejavov obradovej kultúry.⁸⁴ K často publikovaným témam patrila aj ľudová slovesnosť.⁸⁵

⁸¹ Pozri tu napríklad: Staszczak, Zofia: Zur Methodik der Darstellung von ethnographischen Grenzgebieten und das polnisch-deutsche Grenzgebiet. In *Ethnologia Slavica* XV, 1986, s. 7-18; Balassa, Iván: Die südslawisch-ungarischen Beziehungen im Maisbau. In *Ethnologia Slavica* VII, (1975) 1977, s. 85-104; Paríková, Magdaléna: Traditionelle Geräte bei der Getreideernte im slowakisch-madjarischen Grenzgebiet. In *Ethnologia Slavica* XIV, 1985, s. 57-78; Komorovský, Ján: Kaukazische Parallelen der Begräbnis-gebräuche von Crna Gora (Montenegro). In *Ethnologia Slavica* II, 1970, s. 177-187; Gunda, Béla: Sommerschlitten in Nordungarn und in der Slowakei. In *Ethnologia slavica* VIII-IX, 1977, s. 121-138.

⁸² Rabinowitsch, M. G. – Čistov, K. V.: Hauptbesonderheiten ethnischer Geschichte der Ostslawen. In *Ethnologia Slavica* XII-XIII, 1984, s. 129-138.

⁸³ Stano, Pavol: Index *Ethnologia Slavica*. Vol. 1–20, 1969–1988. In *Ethnologia Slavica* XXI. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1990; Paríková, Magdaléna: Slavistická problematika v Európe v kontexte tridsiatich ročníkov medzinárodného zborníka Slavistov *Ethnologia Slovaca* et *Slavica*. In Kaleta, Petr – Tyllner, Lubomír (Eds.): *Slovanský svět očima badatelů a publicistů 19. a 20. století. Sborník z mezinárodní vědecké konference k 50. výročí úmrtí Ludvíka Kuby* (Opole 16.–17. listopadu 2006) Praha: Etnologický ústav AV ČR, v.v.i., 2007, s. 226-232.

⁸⁴ Pozri tu práce Komorovský, Ján: Die Slavische Hochzeitszeremonie „posoloň“ In *Ethnologia Slavica* V, 1974, s. 147-161; Horváthová, Emília: Gottheiten Die Nachweise für die Kulte der altslawischen in der Slowakei. In *Ethnologia Slavica* XIX, 1988, s. 95-121; Krupková, J.: Die Integrationsfunktion der Bräuche und Sitten bei der Geburt des Kindes. In *Ethnologia Slavica* XXI, 1990, s. 75-90; Frolcová, Věra – Večerková, E.: Das Sacrum in der Kultur der traditioneller Feste zu Anfang des 21. Jahrhunderts. In *Ethnologia Slovaca et Slavica* XXIII, 2010, s. 17-44; Penchev, Vladimir: Slavic Ethnoreligious Communities. In *Ethnologia Slovaca et Slavica* XXXIII, 2010, s. 35-50.

⁸⁵ Klimová, Dagmar: Die Folklore und Migrationsströmungen. In *Ethnologia Slavica* III, 1972, s. 233-244; Putilov, B. N.: Slavonic Epic Community in the Light of Contemporary comparative-historical

V obsahovej náplni jednotlivých ročníkov tvorili stálu súčasť tiež príspevky o dejinách slavistickej orientovanej vedy a o novo vznikajúcich slavistických pracoviskách, najmä mimo kompaktne Slovanmi osídleného územia v Európe a v zámorí (napr. Švédsko, USA). Tradíciou sa postupne stalo aj dedikovanie zborníka významným osobnostiam slovanskej vedy, napríklad V. Novakovi, J. Bursztovi, K. V. Čistovovi, M. Gavazzimu, J. Michálkovi a tiež dlhoročnému zodpovednému redaktorovi a zakladateľovi zborníka J. Podolákovi. K redakčnému úzu patrilo aj publikovanie štúdií generácie ich žiakov, takýmto spôsobom sa udržala aj určitá kontinuita základných premís slavistiky ako vedy. Redakcia sa usilovala aj o sprostredkovanie recenzií a správ o slavistických podujatiach a o edičných tituloch súvisiacich so slavistickým štúdiom. Sledovanie knižnej produkcie sa neobmedzovalo len na slovanské krajiny, ale aj na slavistické štúdiá v neslovanských krajinách. Túto tradíciu sa, žiaľ, z dôvodov určitého zdržania vo vydávaní ostatných čísel zborníka nepodarilo udržať, lebo informácie tohto druhu stratili na svojej aktuálnosti.

Reakcie na súčasné spektrum bádania v oblasti slavistiky ponúka nateraz posledný zborník dve štúdie prezentujúce aktuálne témy.⁸⁶

Ako sa podarilo splniť odkaz nestorov slovanského národopisu v redakčnej práci kolektívu kolegov z viacerých krajín (od založenia zborníka pod vedením zakladateľa Jána Podoláka, neskôr Emílie Horváthovej a od 20. ročníka aj Magdalény Paríkovej) za niekoľko desaťročí jeho existencie, predkladá už spomínaná bibliografia, ktorá je súčasťou XX. ročníka zborníka.⁸⁷ Ďalšie informácie a bibliografiu chystá redakcia v najbližšom období publikovať na webovej stránke Katedry etnológie a kultúrnej antropológie Filozofickej fakulty UK. V súčasnosti sa v 34. ročníku zborníka venovanom 90. výročiu založenia odboru na Filozofickej fakulte UK sa akcentuje význam štúdia i bádania v oblasti slovanského národopisu.⁸⁸ Slavistická problematika je aktuálna aj dnes, preto aj redakcia *Ethnologia Slovaca et Slavica* pod vedením novej zodpovednej redaktorky Hany Hlôškovej je otvorená novým prispievateľom z oblasti slavistického etnologického výskumu na Slovensku.

Tento stručný náčrt uplatňovania slavistickej problematiky pri štúdiu, vedec-
kom bádani a v publikačných výstupoch z oblasti etnológie, folkloristiky a kultúrnej antropológie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave svedčí o kontinuite vo vedecko-pedagogickom zameraní. Je preto na čo nadviazať a tvorivo rozvíjať, no predovšetkým však motivovať a získavať mladých nástupcov.

Studies. In *Ethnologia Slavica* III, 1972, s. 221-232; Sirovátka, Oldřich: Die zwischenslawischen Beziehungen in der Volksdichtung und die Kontaktzonen. In *Ethnologia Slavica* I, 1970 s. 157-169; Gašparíková, Viera: Folkloreprosaerzählungen über Räuber in der Slowakei. In *Ethnologia Slavica* XVIII, 1987, s. 87-116.

⁸⁶ Brzozowska-Krajka, Anna: Globalization and Regionalism: Danger and Opportunities for Folk Culture. In *Ethnologia Slovaca et Slavica* XXXIII, 2010, s. 51-61; Profantová, Zuzana: About Magical Power of the Word – Curse, Damnation, Malediction and Swearwords in Communication Competence. In *Ethnologia Slovaca et Slavica* XXXIII, 2010, s.45-51.

⁸⁷ Stano, Pavol: Index *Ethnologia Slavica*. Vol. 1–20, 1969–1988, c. d.

⁸⁸ Sokolovský, Leon (Zost.): 90 rokov Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave 1921–2011. Bratislava: Filozofická fakulta Univerzity Komenského, 2011.

Použitá literatúra

- BALASSA, I. 1977: Die südslawisch-ungarischen Beziehungen im Maisbau. In: *Ethnologia Slavica*, VII., s. 85-104.
- BENEŠ, B. 1968: Bibliografie prací P. G. Bogatyrjova 1916–1967. Brno.
- BRZOZOWSKA-KRAJKA, A. 2010: Globalization and Regionalism: Danger and Opportunities for Folk Culture. In: *Ethnologia Slovaca et Slavica XXXIII*, s.51-61.
- BYSTRICKÝ, V.: Českí zamestnanci na Slovensku v rokoch 1938-1939 In: Zelinová, H. (zost.): Česi na Slovensku. Martin, 2000, s. 17-32.
- DOLAN, O. – BARTL, J.: Bratislavská univerzita v rokoch 1938-1945. In: *Sborník FF UK Historica*, XVII, 1966, s. 3-35.
- DROPOVÁ, Ľ. 1991: K systému a programu štúdia národopisu na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského. In: *Národopisné informácie*, č. 1, s. 5-15.
- DROPOVÁ, Ľ. 1994: Skúsenosti s aplikáciou nových študijných plánov na Katedre etnológie FF UK v Bratislave. In: *Etnologické rozpravy*, č. 2, s. 66-71
- DROPOVÁ, Ľ. – KREKOVICHOVÁ, E. 2010: Počúvajte panny, aj vy mládenci... Letákové piesne zo slovenských tlačiarň. Eterna Press – Ústav etnológie SAV. Bratislava.
- FROLCOVÁ, V. – VEČERKOVÁ, E. 2010: Das Sacrum in der Kultur der traditioneller Feste zu Anfang des 21. Jahrhunderts. In: *Ethnologia Slovaca et Slavica XXIII*, s.17-44.
- GAŠPARÍKOVÁ, V. 1987: Folkloreprosaerzählungen über Räuber in der Slowakei. In: *Ethnologia Slavica XVIII*, s.87-116.
- GAŠPARÍKOVÁ, V. 1988: Wollmanovská zberateľská akcia v rokoch 1928-1944. In: *Slavia*, č. 4, s. 354-364.
- GAŠPARÍKOVÁ, V. 1991, 1992: Katalóg slovenskej ľudovej prózy I., II. Bratislava.
- EELKS, heslo: Frank Wollman. In: *Encyklopédia ľudovej kultúry Slovenska II*. Veda, Bratislava, 1995, s. 330-331.
- GUNDA, B. 1977: Sommerschlitten in Nordungarn und in der Slowakei. In: *Ethnologia slavica*, VIII-IX, s.121-138.
- HLÔŠKOVÁ, H. 2003: Teaching Folkloristics at Universities in Slovakia. In: *Traditional Culture as a Part of the Cultural Heritage of Europe*. Ed.: Z. Profantová. Bratislava, s. 45-54.
- HLÔŠKOVÁ, H. – ZELENKOVÁ, A. (eds.) 2006: Slavista Frank Wollman v kontexte literatúry a folklóru. Bratislava.
- HLÔŠKOVÁ, H. – ZELENKOVÁ, A. (eds.) 2008: Slavista Jiří Polívka v kontexte literatúry a folklóru. Bratislava.
- HORVÁTHOVÁ, E. 1993: Slavistika na katedre etnológie. In: *Slavistika na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského*. STIMUL: Bratislava, s. 74-87.
- HORVÁTHOVÁ, E. 1988: Gottheiten Die Nachweise für die Kulte der altslawischen in der Slowakei. In: *Ethnologia Slavica XIX*, s. 95-121.
- CHORVÁTHOVÁ, Ľ. 1991: Koncepcia výuky etnografie na FiF UK z pohľadu PhDr. Petra Skalníka. In: *Národopisné informácie*, č. 1, s. 15-19.
- KLÍMOVÁ, D. 1972: Die Folklore und Migrationsströmungen. In: *Ethnologia Slavica III*, s.233-244.
- KOVÁČ, M. – PODOLINSKÁ, T. 2004: Prof. PhDr. Ján Komorovský, CSc. – 80 rokov pozoruhodného života vedca, učiteľa a prekladateľa (2. 6. 1924). In: *Slovenský národopis*, 52, s. 195-200.
- KOMOROVSKÝ, J. 1970: Kaukazische Parallen der Begräbnis-gebräuche von Crna Gora (Montenegro). In: *Ethnologia Slavica II*, s.177-187.
- KOMOROVSKÝ, J. 1974: Die Slavische Hochzeitszeremonie "posoloň" In: *Ethnologia Slavica V*, s. 147-161.
- KRUPKOVÁ, J. 1990: Die Integrationsfunktion der Bräuche und Sitten bei der Geburt des Kindes. In: *Ethnologia Slavica XXI*, s.75-90.
- LEŠČÁK, M. 1994: K životnému jubileu prof. dr. Jána Komorovského, DrSc. In: *Slovenský národopis*, 42, s. 219-222.
- LUNTEROVÁ, G. 1991: Stav folkloristického archívu v Národopisnom ústave SAV. In: Hlôšková, H. – Krekovičová, E. (eds.): *Folklórne žánre – archívy – katalógy*. Bratislava, s. 147-153.
- MICHÁLEK, J. 1990: Národopis na Univerzite Komenského. In: *Dejiny etnografie a folkloristiky (Poštavy, diela, inštitúcie)*. Scriptum. Bratislava, s. 97-101.

- NI 1991/1 = Národopisné informácie. Monotematické číslo venované 70. výročiu výučby odboru na FiF UK v Bratislave.
- NOVÁK, J – SOPUŠKOVÁ, A. 1987: Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave. Bratislava.
- PARÍKOVÁ, M. 1985: Traditionelle Geräte bei der Getreideernte im slowakisch-madjarischen Grenzgebiet. In: *Ethnologia Slavica*, XIV, s.57-78.
- PARÍKOVÁ, M. 2007: Slavistická problematika v Európe v kontexte tridsiatich ročníkov medzinárodného zborníka Slavistov *Ethnologia Slovaca et Slavica*. In: *Slovanský svět očima badatelů a publicistů 19. a 20. století. Sborník z mezinárodní vědecké konference k 50. výročí úmrtí Ludvíka Kuby* (Opole 16. - 17.listopadu 2006) P. Kaleta – L. Tyllner (eds.) Praha, s. 226-232.
- PENCHEV, V. 2010: Slavic Ethnoreligious Communities. In: *Ethnologia Slovaca et Slavica XXXIII*, s.35-50.
- PODOLÁK, J. 1970: Preface – Vorwort – Préface. In: *Ethnologia Slavica I.*, s. 7-15.
- PODOLÁK, J. 1991: Jubileum národopisu na Univerzite Komenského v Bratislave. In: *Český lid*, 78, č. 3, s. 222-226.
- PROFANTOVÁ, Z. 2010: About Magical Power of the Word – Curse, Damnation, Malediction and Swearwords in Communication Competence. In: *Ethnologia Slovaca et Slavica, XXXIII*, s.45-51.
- PUTILOV, B. N. 1972: Slavonic Epic Community in the Light of Contemporary comparative-historical Studies. In: *Ethnologia Slavica III*, s. 221-232.
- RABINOWITSCH, M.G. – ČISTOV, K. V. 1984: Hauptbesonderheiten ethnischer Geschichte der Ostslawen. In: *Ethnologia Slavica, XII-XIII*, s.129-138.
- SBS, heslo: Wollman, Frank. In: *Slovenský biografický slovník*. VI. Martin, 1994, s. 397-340.
- SIMONIDES, D. 2006: Europejski kontekst slowackich opowiadań ludowych. In: Hlôšková, H. – Zelenková, A. (eds.): *Slavista Frank Wollman v kontexte literatúry a folklóru*. Bratislava, s. 55-67.
- SIROVÁTKA, O. 1970: Die zwischenslawischen Beziehungen in der Volksdichtung und die Kontaktzonen. In: *Ethnologia Slavic, I*, s.157-169.
- SOKOLOVSKÝ, L. (zost.) 2011: 90 rokov Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave 1921-2011. Bratislava
- SER = Slovenské ľudové rozprávky I.-III., VEDA – Bratislava 1993, 2001, 2004 (editorka: V. Gašparíková).
- STANO, P. 1990: Index *Ethnologia slavica*, vol. I.-XX, 1969-1980 – príloha zv. XX.
- STASZCZAK, Z. 1986: Zur Methodik der Darstellung von ethnographischen Grenzgebieten und das polnisch-deutsche Grenzgebiet. In: *Ethnologia Slavica, XV*, s.7-18.
- ŽEŇUCH, P. 2010: O špecifikách a identite slavistického výskumu na Slovensku. In: *Slavica Slovaca* 45, č. 2, s. 99-105.

Slavistický aspekt slovenskej etnomuzikológie

HANA URBANCOVÁ

Porovnávacie hľadisko je dôležitou súčasťou predmetu a metód etnomuzikológie od začiatkov jej formovania. Toto hľadisko dominovalo už v období, kedy sa utvárali predpoklady vzniku etnomuzikológie ako vednej disciplíny. Od prelomu 19. a 20. storočia sa porovnávaci princíp definoval ako základné hľadisko štúdia tzv. tradičných hudobných kultúr. V prvej modernej systematike hudobnej vedy, ktorá vznikla na pôde nemeckej muzikológie a vypracoval ju v dvoch verziách z rokov 1885 a 1919